

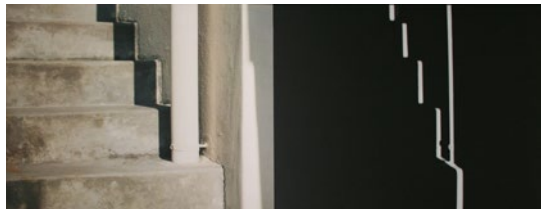


PARTS PROJECT

Carel Balth | Rob van Koningsbruggen | Leo Vroegindewei

06

BIJ NADER INZIEN



Inleiding

Bij nader inzien - Accenten uit de collectie Cleveringa toont drie totaal verschillende kunstenaars in verschillende disciplines die ieder op een doortastende en volhoudend radicale manier kunst maken: Carel Balth (1939), Rob van Koningsbruggen (1948) en Leo Vroegindewij (1955). Alledrie de kunstenaars werden verzameld door de Haagse collector Piet Cleveringa (1917 - 2013) die vanaf de jaren tachtig een imposante collectie naoorlogse Nederlandse kunst opbouwde. Van Armando tot Jan Dibbets, van René Daniëls tot Peter Struycken, van Jan Schoonhoven tot Auke de Vries. Hij wilde zijn kunst het liefst met zoveel mogelijk mensen delen. Daarom startte hij bij zijn huis in Acquoy een eigen tentoonstellingsruimte De Kijkschuur. Daar maakte Cleveringa onder andere van 1980 tot 1985 een reeks van tien tentoonstellingen die hij *Accenten* noemde. Daarin bracht hij kunstwerken van drie à vier kunstenaars uit zijn collectie samen om zoals Cleveringa in een interview zegt: 'te kijken of dat bij elkaar past en elkaar versterkt.' Parts Project wekt de verzamelaar weer tot leven door drie kunstenaars uit zijn collectie te kiezen en daar een tentoonstelling mee te maken. Precies zoals Cleveringa dat destijds ook deed.

Introduction

Bij nader inzien: Accents from the Cleveringa Collection showcases the work of three very different artists active in diverse disciplines who make art in a similarly bold and consistently radical way. Carel Balth (b. 1939), Rob van Koningsbruggen (b. 1948) and Leo Vroegindewij (b. 1955) all saw their work become part of the impressive trove of postwar Dutch art amassed by the Hague collector Piet Cleveringa (1917–2013) starting in the 1980s. Artists in his collection included Armando to Jan Dibbets, from René Daniëls to Peter Struycken, from Jan Schoonhoven to Auke de Vries. He wanted to share his art, preferably with as many people as possible. And so he opened the gallery De Kijkschuur at his home in Acquoy. There, between 1980 and 1985, Cleveringa staged a series of ten exhibitions called *Accents*. Each brought together the work of three or four artists from his collection "to see if they go together and strengthen each other," as Cleveringa said in an interview. Parts Project commemorates Cleveringa's life by choosing three artists from his stable and exhibiting them together, just as the collector would have.



Diptych 7801, 1978
Light photowork
75 x 200 cm
Former Collecton Cleveringa,
now Collection Rijksdienst voor
het Cultureel Erfgoed

Carel Balth

Cleveringa verzamelde in de breedte: hij had van de meeste kunstenaars slechts één à twee werken in bezit, van een enkeling meer. Van Carel Balth kocht hij in 1978 *Diptych 7801*. Het is een tweeluik dat veel zegt over wat Balth destijds – en in zekere zin ook nu nog – bezighoudt. Op de linker foto zie je een fragment van een stenen trap waarop een regenpijp leunt. De regenpijp werpt een schaduw over de trap: een zwarte lijn die de contouren van de trap volgt. De foto ernaast toont dezelfde plek, maar dan 's nachts gefotografeerd en met een ingreep van de kunstenaar. Een langwerpige lichtprojectie veroorzaakt een witte lijn die nu de contouren van de regenpijp en de trap volgt. Het levert niet alleen een aantrekkelijke abstractie van het linker beeld op, maar Balth maakt hier tevens de synthese van licht, vorm en ruimte zichtbaar. Zijn interesse voor licht, lijn, tijd, waarneming en ruimte komt ook duidelijk naar voren in *Transition Daylight – Artificial Light* uit 1975, het eerste werk waarin Balth gebruik maakte van fotografie. Balth bracht op een groot stuk wit board een verticale lijn van zwart tape aan en projecteerde vlak daarnaast even-

Carel Balth

Cleveringa collected broadly. He owned just one or two works by most artists, and in only a few cases did he acquire more. In 1978, he bought the *Diptych 7801* from Carel Balth. The piece says much about the concerns that occupied the artist at the time and, to some degree, still do. The left-hand photo shows a fragment of a stone stairway with a drainpipe affixed to it. The pipe casts a shadow on the stairs, a black line that follows their contours. The adjacent photo shows the same spot photographed at night with an intervention by the artist. An elongated light projection creates a white line, this one following the contours of both pipe and stairs. Here Balth produces an attractive abstraction of the left-hand image while at the same time creating a synthesis of light, form and space. His interest in light, line, time, perception and space also comes clearly to the fore in 1975's *Transition Daylight*



Night Light V, 2016
Archival print, encrusted
and hand matted
140 x 150 cm

wijdig een lijn. Door het tafereel steeds op een verschillend moment van de dag - van licht naar donker - te fotograferen, verandert op iedere foto de intensiteit van de beide lijnen. Zo benadrukt Balth de verhouding tussen natuurlijk en kunstmatig licht en onze perceptie daarvan. Ook in zijn recente werk is de fascinatie voor licht en waarneming zichtbaar. Hij werkt al sinds 2000 aan *Videowatercolors*, werken waarin hij meerdere stills (of eigenlijk feitelijk 'video grabs') uit eenzelfde video met elkaar combineert. Elke video is door Balth zelf op slechts één plek, maar op verschillende momenten opgenomen. Daar-

– *Artificial Light*, Balth's first work to make use of photography. He applied a vertical line of black tape to a large piece of white hardboard and projected a parallel line just beside it. He then photographed the scene at different times of day, from light to dark, so that the intensity of the two lines changes from image to image. In this way, Balth emphasises the relationship between natural and artificial light and our perception of the two. His recent work similarly



Night Light VI, 2016
Archival print, encrusted
and hand matted
135 x 160 cm

door ontstaat een groot archief van beelden die in hun verschijningsvorm dicht bij elkaar liggen en toch ook mijlenver uiteen kunnen lopen. Balth kiest daaruit zorgvuldig stills die hij samen combineert tot een nieuw beeld: een beeld dat weliswaar bekend voorkomt, maar dat je nooit gezien kan hebben. Juist die spanning van iets wat waarschijnlijk oogt, maar onwaarschijnlijk is kenmerkt deze werken.

Zijn recente serie *Night Lights* zijn schilderachtige combinaties van twee stills uit een video die Balth in Italië maakte. Nachtelijke urenlang

evinces a fascination with light and perception. Since 2000, he has been creating *Videowatercolors*, a series in which each work combines multiple stills – or, more accurately, grabs – from the same video. Balth shoots each video in a single spot at different times, giving rise to a large archive of images that look similar yet can also show striking differences. He then carefully chooses stills and combines them to make a new image, one that, while it appears familiar, the viewer

zat hij op het voorspelde onweer te wachten om het juiste moment te filmen waarop een merkwaardig licht de lucht kleurt: het zogenaamde weerlicht. Die ene fractie van een seconde vormt de basis voor bijvoorbeeld *Night Light V*. In *Night Lights* zie je letterlijk zijn fascinatie voor licht terug en wordt het verstrijken van tijd tastbaar gemaakt.



Night Light XI, 2017
Archival print, encrusted and hand matted
70 x 47 cm

cannot have seen before. It is this tension of an image that looks real yet cannot quite be that characterises these works.

The recent series *Night Lights* is made up of painterly combinations of pairs of stills from a video Balth made in Italy. He sat for hours at night, awaiting a predicted storm, so that he could shoot at precisely the moments when a strange light coloured the sky: the phenomenon known as heat lightning. He used these isolated fractions of a second to create works like *Night Light V*. *Night Lights* captures Balth's fascination with light and makes the passage of time tangible.

Rob van Koningsbruggen

Het lijkt erop dat Rob van Koningsbruggen een van de kunstenaars is aan wie Cleveringa verslingerd was. Hij kocht van hem drie werken en bovendien organiseerde hij in 1985 de tentoonstelling *De kunstenaar en zijn omgeving: Rob van Koningsbruggen*. Een tentoonstelling waarin het werk van Van Koningsbruggen werd gecombineerd met dat van diens artistieke voorbeelden en inspiratiebronnen. Cleveringa toonde werk uit zijn eigen collectie en leende bij verzamelaars werk van onder andere Jan Schoonhoven, Stanley Brown en Richard Long en hij wist voor de gelegenheid zelfs schilderijen van Paul Klee en Alexej Jawelenski uit het Gemeentemuseum Den Haag in bruikleen te krijgen. Die namen verrassen niet wanneer je het werk van Van Koningsbruggen kent: een schilder pur sang met bovenmatige aandacht voor concept en kleur.

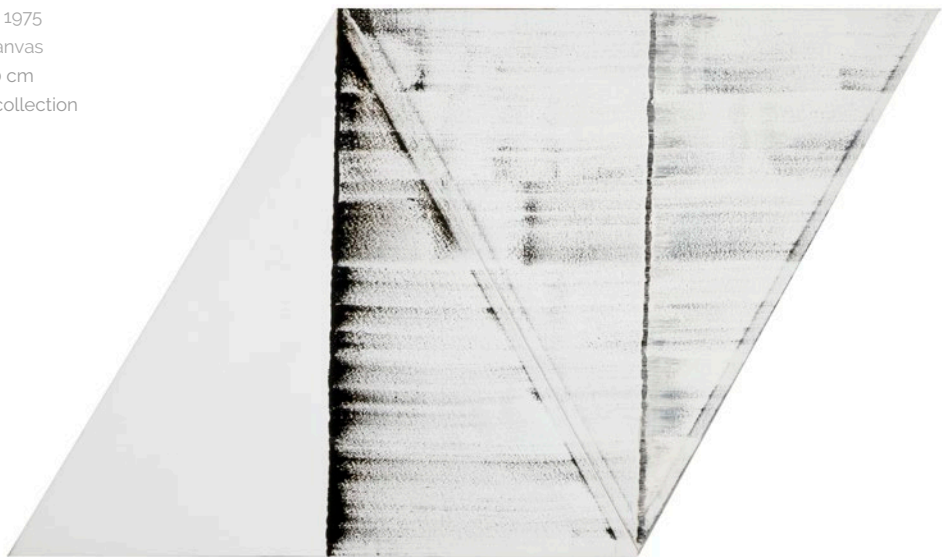
In 1977 kocht Cleveringa voor het eerst een schilderij van Van Koningsbruggen: *Zonder titel* uit 1971 bij de Haagse galerie Orez Mobiel. Afzonderlijke verfstrepen van dezelfde kleur zijn vanaf de linker- en onderrand van het schilderij schuin naar boven over het vel uitgesmeerd. Hoe verder naar boven, hoe leger de kwast en dus hoe leger het vel. Het gaat Van Koningsbruggen hier alleen om de daad van het schilderen en het uiteindelijke resultaat is voor hem niet belangrijk. Een vergelijkbare conceptuele benadering en radicale houding is zichtbaar in de schuifschilderijen die hij vanaf 1974 maakt. Daarin gebruikt hij zijn doeken als kwast: hij brengt verf aan op een doek en dan schuift

Rob van Koningsbruggen

Rob van Koningsbruggen seems to be one of the artists with whom Cleveringa was especially taken. He bought three of his paintings and organised an exhibition of his work, *De kunstenaar en zijn omgeving* ("The Artist and Those Around Him"), in 1985. The show combined Van Koningsbruggen's paintings with those of artists whom he had taken as examples and drawn inspiration from. Cleveringa exhibited works from his own collection alongside others loaned by fellow collectors, by artists including Jan Schoonhoven, Stanley Brown and Richard Long. He even managed to borrow paintings by Paul Klee and Alexej Jawelenski from the Gemeentemuseum Den Haag for use in the show. The names will come as no surprise to anyone familiar with Van Koningsbruggen's work; he is a painter through and through, an artist with a deep concern for concept and colour.

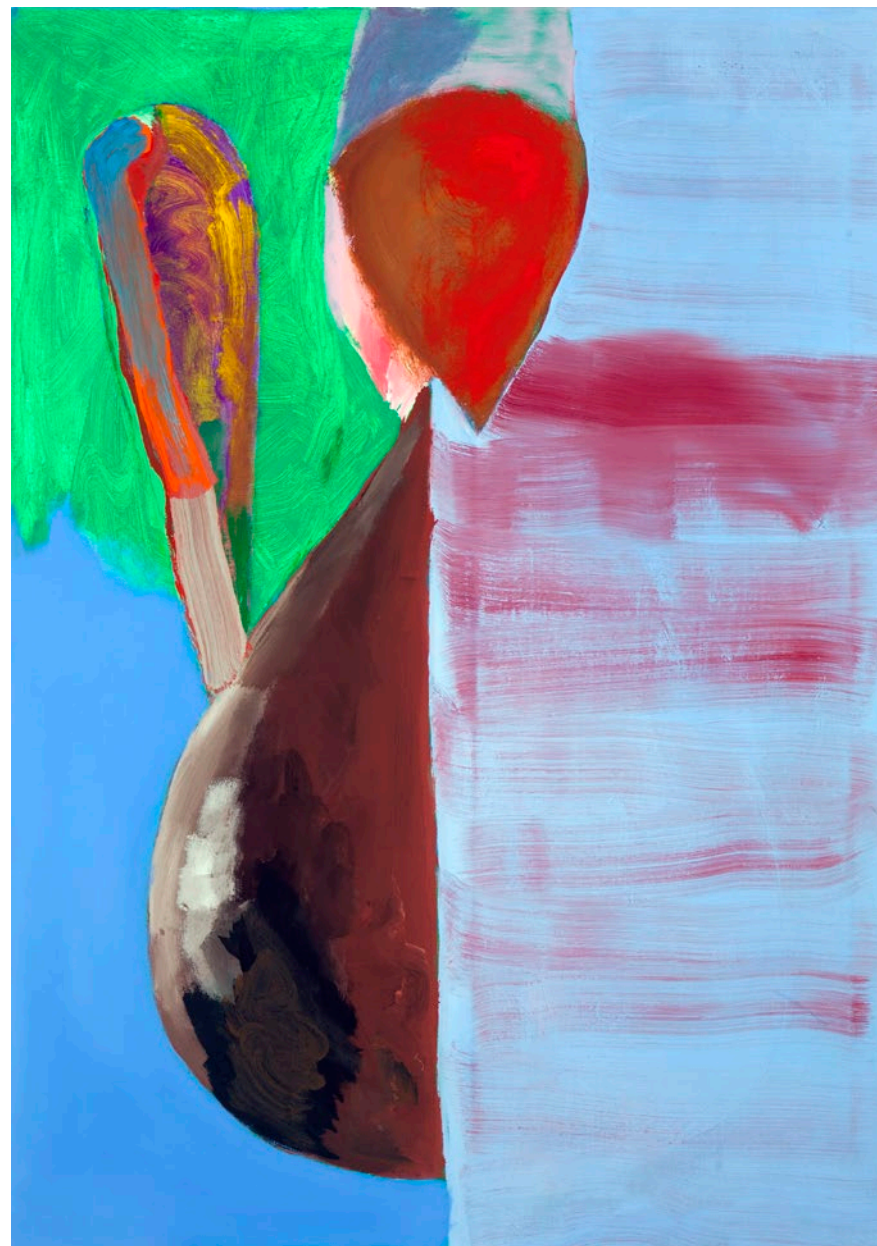
Cleveringa bought his first Van Koningsbruggen painting, 1971's *Untitled*, in 1977 from the Hague gallery Orez Mobiel. Individual strokes of paint in the same colour slant upward over the paper from the painting's bottom and left edges. As the streaks ascend, the paint thins on the brush and on the paper.

Untitled, 1975
Oil on canvas
60 x 100 cm
Private collection



hij met een tweede doek daaroverheen, zodat de gebruikte kleuren mengen. Een goed idee dat goed uitgevoerd wordt, levert per definitie een goed schilderij op is zijn gedachte. Hoe conceptueel het uitgangspunt ook is, het levert weldegelijk ook visueel aantrekkelijke schilderijen op. Eén zo'n schuifschilderij schafte Cleveringa in 1983 aan in de tentoonstelling met recente schilderijen bij de galerie van Wim van Krimpen in Amsterdam. Een driehoekig doek is over een vierkant doek geschoven, daarmee

For Van Koningsbruggen, what matters here is the act of painting; the final result is unimportant. A similarly conceptual approach and radical attitude can be seen in the "slide paintings" he has been making since 1974. In these, he uses the canvas as a brush, applying paint to two surfaces and then sliding one over the other, so that the colours mix. In Van Koningsbruggen's view,



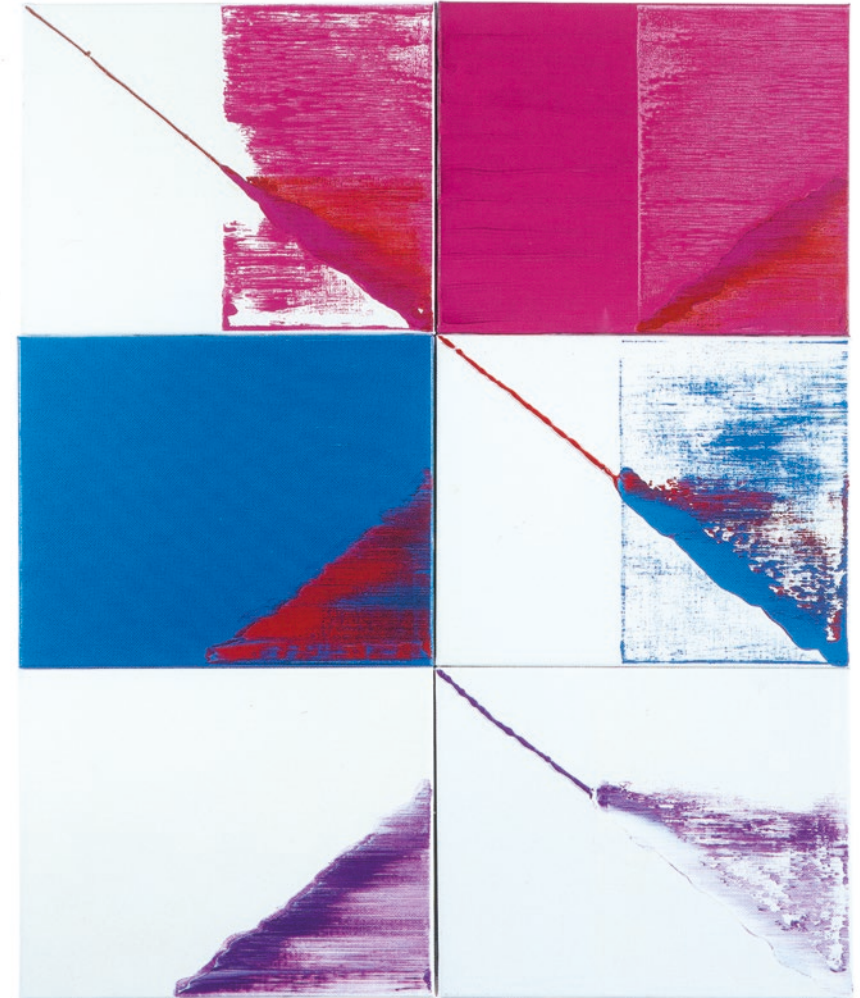
Untitled, 2008
Oil on canvas
140 x 100 cm
Private collection



Untitled, 2011
Oil on canvas
60 x 70 cm
Defares collection

een subtiel spoor achterlatend. Na enkele jaren aan deze serie gewerkt te hebben, keert Van Koningsbruggen terug naar een ander soort schilderen, namelijk een waarin hij al zoekend en tastend schildert, zonder plan, zonder opzet, gewoon om de werking van kleur te onderzoeken. Een vroeg werk in die richting is ook in de verzameling van Cleveringa vertegenwoordigd, namelijk *Zonder titel* uit 1978. In de jaren daarna hebben zowel schuifschilderijen als andere schilderijen opnieuw hun plek gevonden in Van Koningsbruggens oeuvre, zo blijkt uit het geschoven schilderij *Zonder titel* uit 1996 en de met kwast geschilderde werk *Zonder titel* uit 2011.

a good idea well executed produces a good painting by definition. As conceptual as this starting point is, it undoubtedly produces paintings with visual appeal. Cleveringa purchased a slide painting in 1983 at an exhibition of Van Koningsbruggen's recent work at the Wim van Krimpen gallery in Amsterdam. The artist created the piece by sliding a triangular canvas over a square one, leaving behind a subtle trace. After working on this series for a few years, Van Koningsbruggen returned to a different type of painting, in which he works in a searching, exploratory way, with no plan, no aim, other than to investigate the effects of colour. Cleveringa's collection includes an early work in this vein, 1978's *Untitled*. In the succeeding years, both types of work found their place in Van Koningsbruggen's oeuvre; we see slide paintings like 1995's *Untitled* and works painted with a brush, such as *Untitled* from 2011.



Untitled, 1996
Oil on canvas
120 x 100 cm
Collection Stichting Gifted Art

Leo Vroegindeweij

Leo Vroegindeweij maakte in de jaren tachtig naam met weelderige sculpturen van lood: grote gebogen stukken lood die tamelijk ondefinieerbare grillige, bijna barokke, organische vormen aannamen. Eén daarvan kocht Cleveringa in 1982 bij galerie Art & Project in Amsterdam waar Vroegindeweij destijds een solotentoonstelling had. Het werk *Zonder titel* uit 1981 bestaat uit vier punten van lood, allemaal afkomstig uit hetzelfde stuk lood en vervolgens omhoog gevouwen. Ze kronkelen vrijelijk naar binnen en naar buiten. Vroegindeweij's interesse lag destijds in de mogelijkheden en onmogelijkheden van het materiaal. Zo liet hij zich beperken en uitdagen door bijvoorbeeld de afmetingen van de loden plaat en door eigenschappen van het materiaal. Een bekende uitspraak van Vroegindeweij uit die tijd is: 'Ik maak geen beelden, ik neem alleen beslissingen. De vorm heeft het beeld aan zichzelf te danken.' Die houding tekent ook vandaag de dag nog zijn kunstenaarschap. Hij is een beeldhouwer die rekent, die denkt, die uitzoekt en combineert. Zijn proces is in hoge mate gestoeld op een idee en de daaropvolgende uitvoering. Het samenbrengen van materialen die normaal niet met elkaar in verband worden gebracht speelt daarin een grote rol. Het werk *Zonder titel* uit 2002 bestaat bijvoorbeeld uit vier gekromde golfplaten die over elkaar heen liggen, maar steeds een golflengte verschoven zijn. Daarop liggen kleine hoopjes wit marmer. Het samenbrengen van deze twee materialen die een totaal andere associatie en betekenis

Leo Vroegindeweij

Leo Vroegindeweij made his name in the 1980s with intricate sculptures made of lead: large, bent pieces of metal whose somewhat indefinite, fanciful forms appear both organic and almost baroque. Cleveringa bought one in 1982 from the Art & Project gallery in Amsterdam, which was staging a solo show of Vroegindeweij's work. 1981's *Untitled* consists of four peaks, all cut from the same piece of lead, that are folded upward and twist and bend freely in and out. Vroegindeweij was interested at the time in the possibilities and impossibilities of the material. He permitted himself to be limited and challenged by factors such as the dimensions of a sheet of lead and the characteristics of the metal. In an oft-cited statement from the period, Vroegindeweij said, "I don't make sculptures; I just make decisions. The form creates the sculpture." This philosophy continues to inform his artistic practice today. He is a sculptor who calculates, thinks, chooses and combines. His process is in large degree based on ideas and their subsequent execution. A key element is the marriage of materials that would not normally be linked. 2002's *Untitled*, for example, consists of four curved corrugated sheets placed end



Untitled, 1985
Lead
62 x 140 x 121 cm
Collection Kröller-Müller Museum

hebben, is kenmerkend voor zijn werk. Zo ook het werk *Zonder titel* uit 2011 dat bestaat uit drie kleine hoopjes steenkool met daarop een gewei. De combinatie voelt logisch en tegelijkertijd vervreemdend aan, roept associaties op en toch ook weer niet. In zijn keuze voor de materialen die hij samenbrengt kan hij tamelijk radicaal zijn. De laatste jaren maakte hij indruk

to end, slightly overlapping, off by one ripple. Atop them lie small piles of white marble. The combination of two materials with completely different associations and meanings is characteristic of Vroegindeweij's work. 2011's *Untitled* consists of three small piles of coal crossed by a pair of antlers. The juxtaposition comes across as simultaneously logical and strange, associations appear one moment and are gone the next.



Untitled, 2002
Aluminium, marble
10 x 527 x 183 cm



Untitled, 2011
Red deer antler, black coal
23 x 150 x 84 cm
Collection Lampe/Plompen

Untitled, 2014
Scale model
34 x 65 x 65 cm



met gigantische sculpturen van machines zoals dumptrucks, betonmolens en verreikers. In 2015 plaatste hij bijvoorbeeld twee verreikers tegen elkaar aan in een grote schuur. Op de twee graafbakken lag een enorme stapel zout. Een poëtisch beeld dat verwart en intrigeert. Er schuilt een gekke triestheid in dit soort werk, verreikers verstild en van hun functie ontdaan, lood dat is gaan hangen of een dumptruck die verdwijnt onder een stapel stenen.

De keuze voor de kunstenaars Balth, Van Koningsbruggen en Vroegindeweij kwam, geheel in lijn met Cleveringa's *Accenten*, instinctief tot stand. Toch heeft hun werk weldegelijk iets met elkaar gemeen, namelijk een houding waarin de kunstenaar is overgeleverd aan het materiaal waarmee hij werkt. Balth gebruikt de wereld zoals hij die aantreft, Van Koningsbruggen laat zich helemaal overnemen door de verf en Vroegindeweij maakt slechts keuzes en laat het materiaal grotendeels het beeld bepalen. Of hun werk bijeengebracht in deze elfde *Accenten* 'bij elkaar past en elkaar versterkt' laten we graag aan u over.

Vroegindeweij can be somewhat radical in his choice of the materials he brings together. In recent years, he has been making an impact with massive sculptures featuring machines such as dump trucks, concrete mixers and telescopic handlers. In 2015, for instance, he placed two telehandlers nose to nose in a large barn. Their two buckets held a massive pile of salt. It is a poetic image that confuses and intrigues. Vroegindeweij's works have a strange melancholy – machinery is stilled and stripped of its function, lead droops, a dump truck is buried under a pile of rocks.

The choice to exhibit Balth, Van Koningsbruggen and Vroegindeweij together was an instinctive one, entirely in line with Cleveringa's *Accents*. And yet their work clearly has something in common: all three artists submit themselves entirely to their materials. Balth uses the world around him; Van Koningsbruggen allows himself to be led by the paint; and Vroegindeweij merely makes choices, largely leaving the material to determine how each sculpture will look. Brought together in this eleventh edition of *Accents*, do these works "go together and strengthen each other"? We leave you to decide.

Untitled, 2015
Installation in the shed of 'Het Hof', Dirksland
Telescopic handlers, salt



ADDRESS

Parts Project
Toussaintkade 49
2513 CL Den Haag
+31 (0)70 - 449 29 61
+31 (0)6 - 28 90 06 91
info@partsproject.nl
www.partsproject.nl

OPENING HOURS

Thursday - Saturday 12.00 - 17.00
Sunday 13.00 - 17.00

Brochure published in conjunction with the exhibition
Bij nader inzien – Accents from the Cleveringa Collection.
Carel Balth, Rob van Koningsbruggen and Leo Vroegindeweij
at Parts Project, The Hague, 14 May - 9 July 2017.

Text

Judith de Bruijn

Translation

Laura Martz

Design

Loes Schepens

Print

Ando Graphic

Many thanks to the lenders

ABN AMRO Collection, Richard Bionda, Defares Collection,
Stichting Gifted Art, Collection Lampe/Plompen,
Collection Tanya Rumpff and many anonymous lenders.

Special thanks to Carel Balth, Leo Vroegindeweij, Willem
Baars, Michiel Hennus, Anno Lampe and Lex Plompen,
Alied Ottevanger, Tanya Rumpff, Madelon van Schie,
Dick Stapel.

Cover

Detail *Untitled*, 2011
Oil on canvas
60 x 70 cm
Defares collection

